

z p r a v o d a j

XXIII. ročník

2

2012

- 2 Editorial
Kodaň v minulosti; školné, půjčky a stipendia; edutainment pro všechny ...
- 3 Z glosáře Cedefopu 4
Čtvrtá část překladu termínů z glosáře obsahuje dvě hesla: přínos vzdělávání a profesní přípravy; certifikace výsledků učení.
- 4 Půjčky na vzdělávání
Stručná zpráva Cedefopu o půjčkách nejen na vysokoškolské vzdělávání.
- 7 Poradenství v Polsku
Z publikace Cedefopu.
- 8 Modernizovaná povolání v Německu
Přehled 17 povolání, pro něž byl v roce 2011 změněn učební řád (Ausbildungsordnung).
- 9 Profesní příprava v Kazachstánu
Nedostatek odborných pracovních sil, státní program rozvoje profesní přípravy, zapojení soukromé hospodářské sféry.
- 10 Kultura sociálních kompetencí
Uvědomovat si sebe sama, komunikovat a spolupracovat.
- 12 Povinná docházka v (profesních) školách
Povinná školní docházka pro učně v jednotlivých spolkových zemích Německa.
- 13 Je činnost lepší než pozorování nebo čtení?
Výsledky studie, která zkoumala, jak se získávají znalosti prostřednictvím činnosti, pozorování a čtení.
- 14 Co nového v časopisech
Formation Emploi, 2011, No. 116; Bref du Céreq, 2011, No 290 a 291.
- 15 Nové knihy v knihovně
- 16 Zajímavé internetové adresy
Kids' Corner; Europapuzzle; Qui est personnage.

Editorial

Dánské hlavní město Kopenhagen znamená v překladu kupecký přístav. Nejslavnější přístav v Kodani je však Nyhavn (nový přístav), který byl nový v 17. století. Prostřednictvím Ottova slovníku naučného (1899) se podíváme, jak to vypadalo v Kodani na sklonku 19. století se školstvím: „Ústavy vzdělávací, humanitní a polepšovací. Každé dítě mající více než 7 let jest

povinnou navštěvovati veřejné školy, jichž jest celkem 25 a z těch 17 s vyučováním bezplatným. Žáků roku 1890 počítáno 28.595, učitelů 439, učitelek 456. Na ostatních městských školách, jež skládají se z měšťanských a reálních v počtu 97, čítá se žáků 13.000. Úrovní těchto škol blíží se také školy nedělní a odborné, jako technické, obchodní aj. Střední školství repreasentují do jisté míry královská metropolitní škola a 9 soukr. gymnasií a reálek. Z vyšších škol uvéstí jest ústav P. C. Abilgaard založ. r. 1773, ale již o tři léta později byl tento ústav převzat do správy státní a později spojen s vysokou hospodářskou školou ve Frederiksborgu. Jiné vyšší školy jsou: ústav zvěrolékařský, vojenská škola na hradě Frederiksbergu, škola pro námořní důstojníky a umělecká akademie založ. r. 1754. Kulminačními body školství jsou v Kodani jako jinde: učení polytechnické, založ. r. 1829, a univerzita založ. r. 1479 Christianem I. ... Z obou velkých veřejných knihoven má univ. bibliotéka 250.000 svazků a 5000 rukopisů, mezi tím bohatou sbírku manuskriptů staroperských a indických. Královská bibliotéka obsahuje 500.000 svazků a 20.000 rukopisů. Mezi jiným chová se tu Raskscheova sbírka rukopisů sanskrtských aj.“

Možná vám připadá, že výňatkům z Ottova slovníku naučného je v editorialech věnován příliš velký prostor. Nás však fascinuje množství informací, které se podařilo shromáždit v době, kdy se informace získávaly mnohem obtížněji a pomaleji než dnes, a možná proto byly spolehlivější. Vydání slovníku musely předcházet pečlivé korektury, protože chyby z přehlédnutí se v něm snad ani nevyskytují. A tak si myslíme, že není na škodu si připomenout, jak vypadaly informační zdroje v době předinternetové...

V našem seriálu Z glosáře Cedefopu jsme se dostali k heslu přínos vzdělávání a profesní přípravy. To volně souvisí s další stručnou zprávou Cedefopu, která se zabývá půjčkami na vzdělávání, protože půjčovat si na vzdělávání má smysl jen tehdy, když se vynaložené prostředky člověku vrátí. To bohužel není vždy zaručeno. Školnému na vysokých školách a s tím spojené podpoře studentů v Evropě se věnuje publikace Eurydice: Finanční pomoc vysokoškolským studentům v Evropě (2000), kterou si můžete vypůjčit v knihovně. I když se od té doby systémy podpory studentů a školného v jednotlivých zemích mohly změnit, mechanismy vztahů mezi placením školného, půjčkami a stipendii zůstávají v podstatě stejné.

V článku na straně 13 se dočtete o studii provedené v Německu, která zkoumala, zda si žáci lépe pamatují pokusy, které sami prováděli, které pozorovali nebo o kterých si četli. Výsledky studie dopadly nejhůř pro pozorování, mezi vlastnoruční činností a čtením nebyl kupodivu příliš velký rozdíl. Vzorek zkoumaných osob nebyl moc velký, přesto však stojí za úvahu, zda pasivní sledování televize není dobré občas prokládat čtením, které vyžaduje větší úsilí.

V rubrice Co nového v časopisech se loučíme s francouzským časopisem Formation Emploi, který od letošního roku přestáváme odebírat. Naopak veselá sdělení najdou v rubrice Zajímavé internetové adresy ti, kdo rádi spojují vzdělávání a zábavu, pro což má angličtina termín „edutainment“. Příští číslo Zpravodaje bude možná již na nové doméně nuv.cz (Publikace). **AK**

Z glosáře Cedefopu 4

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku podle angličtiny a doplněných českým překladem. Všechna pokračování nakonec spojíme do jednoho elektronického souboru. Předtím uvítáme vaše připomínky k českému překladu. (Čísla před jednotlivými hesly označují pořadí hesla v glosáři.)

12

benefits of education and training

Added value of education and training for individuals, the economy and society.

Comments:

- benefits of education and training can be private, received by individual persons or enterprises, or public, benefiting a whole region, economy or society;
- benefits of education and training can be monetary (e.g. wages), economic (e.g. employment, productivity, growth) or nonmonetary (e.g. health, wellbeing, social cohesion, reduced crime).

Source: Cedefop.

Nutzen / Erträge der allgemeinen und beruflichen Bildung

Mehrwert der allgemeinen und beruflichen Bildung für den Einzelnen, die Wirtschaft und die Gesellschaft.

Anmerkung:

- Der Nutzen/die Erträge der allgemeinen und beruflichen Bildung können privater Natur sein und Einzelpersonen oder Unternehmen zugute kommen, sie können aber auch öffentlicher Natur sein und einer ganzen Region bzw. der Wirtschaft oder Gesellschaft insgesamt zugute kommen.
- Die allgemeine und berufliche Bildung kann monetäre (z. B. Löhne), wirtschaftliche (z. B. Beschäftigung, Produktivität, Wachstum) oder nicht-monetäre Erträge (z. B. Gesundheit, Wohlstand, sozialen Zusammenhalt, geringe Kriminalitätsraten) erbringen.

Quelle: Cedefop.

bénéfice de l'enseignement et de la formation

La valeur ajoutée de l'enseignement et de la formation pour les individus, l'économie et la société.

Note:

- les bénéfices de l'enseignement et de la formation peuvent être de type privé, par exemple au profit des individus ou des entreprises, ou public, c'est-à-dire bénéficier à l'ensemble d'une région, d'une économie ou d'une société;
- les bénéfices peuvent être financiers (par ex. salariaux), économiques (par ex. emploi, productivité,

croissance) ou non-financiers (par ex. santé, bien-être, cohésion sociale; baisse de la criminalité).

Source: Cedefop.

přínos vzdělávání a profesní přípravy

Přidaná hodnota vzdělávání a profesní přípravy pro jednotlivce, hospodářství a společnost.

Poznámky:

- přínos vzdělávání a profesní přípravy může být soukromý, např. přínos pro jednotlivce či podniky, nebo veřejný, z něhož má prospěch celý region, hospodářství nebo společnost;
- přínos vzdělávání a profesní přípravy může být finanční (například mzdy), hospodářský (například zaměstnanost, produktivita, růst) nebo nefinanční (např. zdraví, blahobyt, sociální soudržnost, snížení kriminality).

13

certification of learning outcomes

Process of issuing a certificate, diploma or title formally attesting that a set of learning outcomes (knowledge, know-how, skills and/or competences) acquired by an individual have been assessed and validated by a competent body against a predefined standard.

Comment: certification may validate the outcome of learning acquired in formal, non-formal or informal settings.

Source: Cedefop, 2008c.

Zertifizierung von Lernergebnissen

Ausstellung eines Zertifikats, Diploms oder Titels, das bzw. der formal bescheinigt, dass bestimmte Lernergebnisse (Kenntnisse, Know-how, Fähigkeiten und/oder Kompetenzen), die eine Person erzielt hat, durch eine zuständige Behörde oder eine zuständige Stelle gemäß einem festgelegten Standard bewertet und validiert wurden.

Anmerkung: die Zertifizierung kann das Lernergebnis validieren, das im formalen, nicht formalen oder informellen Kontext erzielt wurde.

Quelle: Cedefop, 2008c.

certification des résultats d'apprentissage

Procédure de délivrance d'un certificat, diplôme ou titre attestant formellement qu'un ensemble de résultats/acquis d'apprentissage (savoirs, savoir-faire, aptitudes et/ou compétences) obtenus par un individu ont été évalués et validés par un organisme compétent à l'aune d'un standard prédéfini.

Note: la certification peut attester des résultats d'apprentissage obtenus dans des contextes formels, non formels ou informels.

Source: Cedefop, 2008c.

certifikace výsledků učení

Proces vydávání certifikátu (osvědčení), diplomu nebo titulu formálně potvrzujícího, že soubor výsledků učení

(znalostí, know-how, dovedností a/nebo kompetencí) dosažených jednotlivcem byl hodnocen a validován kompetentním orgánem podle předem definovaného standardu.

Poznámka: certifikace může validovat výsledky učení dosažené ve formální, neformální nebo informálním kontextu.

Pramen :

Cedefop. Glossary/Glossar/Glossaire. Quality in education and training = Qualität in der allgemeinen und beruflichen Bildung = La qualité dans l'enseignement et la formation

Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2011, 232 p. ISBN 978-92-896-0740-4

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Půjčky na vzdělávání

Stručná zpráva Cedefopu poskytuje přehled systémů půjček na vzdělávání ve 33 evropských zemích. Z tohoto přehledu pak vyvozuje užitečné zásady pro navrhování a realizaci půjček.

Jsou-li půjčky příliš drahé, lidé si nebudou půjčovat. Státy nejsou banky, avšak poskytují nebo podporují půjčky na různé věci, včetně vzdělávání a profesní přípravy. Také státy musí nalézt správnou rovnováhu.

Cedefop zkoumal 35 systémů půjček na vzdělávání v Evropě. Žádný systém není ideální, některé zajímavé charakteristiky však poskytují vodítka k představě, jak má dobrý systém půjček na vzdělávání vypadat.

Poučení o půjčkách

Pohled na systémy půjček na vzdělávání ukazuje, že jednotlivé země se rozhodují různě o tom, na jaké vzdělávání půjčky poskytovat – viz tabulka 1. Jen tři z 35 systémů neposkytují půjčky na vysokoškolské vzdělávání. Ve většině zemí však systémy, které poskytují půjčky na vysokoškolské vzdělávání, podporují také další druhy a stupně vzdělávání. Jiné země, např. Německo, Polsko, Nizozemsko a Spojené království, mají dva nebo tři systémy půjček. Neexistují systémy půjček určených výhradně pro střední všeobecné vzdělávání nebo pro odborné vzdělávání a přípravu (OVP), v 11 z 35 systémů se však poskytují půjčky pro tyto stupně a druhy vzdělávání, zatímco 10 z 35 systémů poskytuje podporu dalšímu OVP.

Tento rozsah působnosti je do určité míry vysvětlován tím, co lidé musí za vzdělávání platit a v čem se vzdělávají. Širší dostupnost půjček na vysokoškolské vzdělávání odráží skutečnost, že v mnoha evropských zemích se na vysokých školách platí školné. Školné pro

žáky ve středním všeobecném a odborném vzdělávání je mnohem méně obvyklé. Náklady na tomto stupni jsou obvykle hrazeny státem a podniky, takže půjčky nejsou nutné. Existuje jen několik systémů půjček pro další odborné vzdělávání, které jsou často určeny pro přípravu na specifická povolání. Z toho vyplývá, že státy považují specializační profesní přípravu za záležitost podniků nebo jednotlivců.

Tabulka 1: Rozsah systémů půjček na vzdělávání

Země	Stupeň vzdělávání
Bulharsko, Kypr*, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Portugalsko, Slovensko, Španělsko (Katalánsko), Island, býv. jug. Republika Makedonie, Francie	Vysokoškolské vzdělávání
Německo, Maďarsko, Polsko	Vysokoškolské vzdělávání; další OVP
Rakousko, Estonsko, Turecko	Postsekundární (neterciární) vzdělávání Vysokoškolské vzdělávání
Spojené království	Středoškolské vzdělávání Vysokoškolské vzdělávání; další OVP
Belgie (Valonsko), Dánsko, Finsko, Nizozemsko, Řecko	Středoškolské vzdělávání Postsekundární (neterciární) vzdělávání Vysokoškolské vzdělávání
Chorvatsko, Lichtenštejnsko, Malta, Norsko, Švédsko	Středoškolské vzdělávání Postsekundární (neterciární) vzdělávání Vysokoškolské vzdělávání; další OVP
ČR, Irsko, Rumunsko	Žádné systémy půjček

* V žádném systému půjček není zapojen stát.

Většina systémů (27 z 35) nabízí administrativně jednoduché podmínky splácení (hypotéčního typu), kdy je fixní částka placena po určitou dobu v pravidelných intervalech. Zbývajících osm systémů je administrativ-

ně složitějších a svazuje splátky s příjmem. Z 35 zkoumaných systémů je 22 označených jako veřejné. Dalších 13 je spravováno soukromými nebo nezávislými institucemi, které přebírají hlavní finanční riziko, a více než 50 % těchto fondů pochází ze soukromých zdrojů. Finanční instituce mají též svou roli ve většině veřejných systémů půjček.

Většina systémů půjček má za úkol obecně podporovat účast na vzdělávání. Některé systémy, např. ve Švédsku se snaží učinit vzdělávání spravedlivější tím, že do něj lákají ty, kdo by se ho normálně neúčastnili, např. lidi bez kvalifikace nebo ty, kdo naléhavě potřebují podporu, avšak obávají se zadlužení.

Maximální částka, kterou si studenti mohou půjčit, se liší podle životní úrovně a nákladů v každé z 33 evropských zemí. Částky se pohybují od 39 eur měsíčně v býv. jug. republice Makedonii až po 1875 eur měsíčně na Kypru. Průměrný úrok sahá od 1 % na Islandu po 10,5 % v Řecku. Zhruba polovina půjček má variabilní úrokové míry a ostatní mají fixní úrokovou míru po celou dobu splácení půjčky.

28 z 35 systémů sice poskytuje půjčky zahraničním studentům, téměř všechny z nich jim však ukládají přísnější půjčovní podmínky. Zahraniční studenti mohou například potřebovat povolení k pobytu, což může vyžadovat, aby v zemi pobývali po určitou minimální dobu, nebo byli členy rodiny občana hostitelské země, nebo poskytli nějakou dodatečnou záruku za půjčku.

29 z 35 systémů poskytuje půjčky na vzdělávání v zahraničí. S výjimkou sedmi systémů však mají všechny přísnější půjčovní podmínky pro vzdělávání v jiné zemi. Např. vzdělávání musí být akreditováno nebo být součástí národního systému vzdělávání v dané zemi.

V pěti zemích je výše půjčky pro vzdělávání doma odlišná od výše půjčky pro vzdělávání v zahraničí. V Lotyšsku, Litvě, Nizozemsku a Finsku mají půjčky na studium v zahraničí pevně stanovené částky. Švédsko poskytuje půjčky, které se liší podle životních nákladů v zemi, v níž student chce studovat. V praxi však půjčky jen zřídka usnadňují mobilitu ve vzdělávání.

Rozsáhlé a marginální systémy

Dvanáct systémů bylo podrobněji analyzováno tak, aby se zjistilo více o různých druzích půjček na vzdělávání – viz tabulka 2. Systémy byly definovány jako:

- **Rozsáhlé:** s mnoha vypůjčovatelí a s vysokou mírou přibírání nových vypůjčovatelů, pravděpodobně mají významný vliv na lidi a/nebo podniky v daném státě;
 - **Marginální:** nemají významný celostátní vliv, protože jsou například zaměřeny na určité sektorové skupiny.
- Z analýzy vyplynuly některé klíčové body, které ovlivňují výsledky půjček na vzdělávání.

Tabulka 2: Vybrané systémy půjček na vzdělávání

Stát	Systém půjček	Splácení	V	S
FI	Studentské půjčky	Hypotéční typ	x	
HU	Studentské půjčky	Podle příjmu/hybrid		x
NL	Veřejná finanční podpora	Podle příjmu/hybrid	x	
SE	Studentské půjčky	Podle příjmu/hybrid	x	
UK	Studentské půjčky	Podle příjmu/hybrid	x	
AT	Půjčka-spoření na vzděl.	Hypotéční typ		x
FR	Půjčky garantované státem	Hypotéční typ	x	
NL	Privátní bankovní půjčky	Hypotéční typ		x
PL	Systém půjček a úvěrů	Hypotéční typ	x	
PL	Půjčky z pracovních fondů	Hypotéční typ	x	
UK	Půjčky na profesní rozvoj	Hypotéční typ		x
UK	<i>Kent Com. Learning Fund</i>	Hypotéční typ		x

V = veřejné; S = soukromé.

Podmínky splatnosti půjček

Systémy půjček na vzdělávání s flexibilními pravidly splácení jsou atraktivnější pro všechny druhy studentů. Mohou být zejména užitečné pro lidi s nízkými příjmy a pro ty, kdo se zdráhají zadlužit.

Existuje mnoho druhů flexibilního splácení. Mohou být svázané s příjmem, mít zabudované zabezpečení pro neočekávané životní události, možnosti splácet v kratším či delším čase a odkladné lhůty.

Nevýhodou půjček nabízejících flexibilní splácení je, že jsou nákladnější pro stát. Období splácení jsou obvykle delší než u půjček s fixním, obvykle měsíčním, splátkovým plánem. U některých systémů půjček, např. ve Švédsku a ve Spojeném království splácení nezačne dříve, než vypůjčovatel dosáhne určité úrovně příjmu. Flexibilní systémy splácení jsou také nákladné na spravování.

Konvenční systémy (hypotéčního typu) mohou být pozměňovány způsobem, který není příliš administrativně náročný, a přitom omezí prodloužení, zvýší počet žadatelů a zlepší dojem. Splátky mohou narůstat postupně tak, aby se snížila zátěž v prvních letech kariéry vypůjčovatele. Lze je také odložit, čímž se mohou vyřešit dočasné problémy.

Státní subvence činí půjčky pro vypůjčovatele atraktivnější. Subvence mohou být přímé, například půjčky s nižšími než tržními úrokovými mírami nebo bezúročné. Přímé subvence mohou také zahrnovat odkladné lhůty pro splácení nebo dokonce odepsání půjčky. Nepřímé subvence jsou poskytovány obvykle prostřednictvím státních záruk, které snižují riziko věřitele.

Obecné subvencování veřejných systémů půjček, zvláště těch, které jsou k dispozici pro všechny vypůjčovatele, může být pro stát nákladné. Obecné subvence, které jsou příliš vysoké nebo příliš snadno dostupné, mohou vést k *efektu výhody* subvencováním lidí, kteří by se účastnili vzdělávání i bez půjček. Je zde také riziko, že peníze budou použity na jiné účely než ty, které politici činitelé zamýšleli. Státní záruky mají též

nevýhody v tom, že přesunují problém prodlení ve splácení na státní pokladnu místo na vypůjčovatele.

Vysoké náklady, neúspěšnost v zaměřování na cílovou skupinu a možné zneužívání nebo *efekt výhody* ohrožují budoucnost systémů půjček. V důsledku toho se při rozhodování o výši subvence argumentuje tím, že stát by měl být fiskálně uvážlivý tak, aby minimalizoval efekt výhody a možnost zneužívání. Vysoké subvence pro systémy půjček by měly být pečlivě zaměřeny na specifické skupiny, např. na znevýhodněné žáky či studenty, kteří potřebují finanční pomoc.

Úloha finančních institucí

Zapojení finančních institucí má některé výhody. Šetření ukázalo, že míry prodlení ve splácení byly v systémech spravovaných soukromými institucemi nižší. Administrativní náklady byly také nižší v malých soukromých systémech s krátkou dobou splatnosti a vysokými úrokovými mírami.

Finanční instituce mají ve většině operačních systémů operativní úlohu – spravují peníze, vyplácejí půjčky, vybírají splátky a pomáhají zákazníkům, kteří mají krátkodobé potíže se splácením. Zapojení výdělečných finančních institucí do státních systémů půjček musí být jasně definováno.

Spojení s jinými systémy a politickými strategiemi

Půjčky na vzdělávání, zvláště ty rozsáhlé, mívají lepší výsledky, jsou-li spojeny s dalšími finančními systémy. Záměry různých finančních mechanismů a jejich úlohy by však měly být dobře definovány. Například Švédsko a Finsko spojují půjčky na vzdělávání s granty, které je mají učinit atraktivnější a efektivnější a poskytují lepší podporu znevýhodněným. V Rakousku jsou půjčky na vzdělávání spojeny se systémem pořízení.

Realizace půjček by měla být koordinována s dalšími politickými záměry, např. s daňovým systémem. Půjčky na vzdělávání ve Finsku jsou spojeny s daňovými stimuly, ve Spojeném království daňové úřady pomáhají s výběrem splátek.

Charita by měla být povzbuzována v tom, aby podporovala marginální systémy zaměřující se na specifické skupiny, které nemají přístup k veřejným nebo soukromým finančním zdrojům. Příkladem je *Kent Community Learning Fund* ve Spojeném království.

Pravidla národních systémů půjček se často nestarají o potřeby zahraničních studentů nebo domácích studentů, kteří chtějí studovat v zahraničí. Dobře zaměřený celoevropský systém půjček na vzdělávání by mohl podpořit mobilitu žáků a studentů. Systém by mohl zapojit mezinárodní dárce, např. Evropskou investiční banku, která už hrála roli v pilotních projektech v několika zemích.

Flexibilní a jednoduchý, atraktivní a dobře zaměřený

Takový je úspěšný systém půjček na vzdělávání. Úspěšnost systému ovlivňuje národní kontext, včetně administrativních schopností, kulturnosti a ochoty finančních institucí. Potenciálním vypůjčovatelům by měly pomáhat komunikační a poradenské strategie, které je třeba pečlivě monitorovat a hodnotit.

Analýza šetření ukázala, že země se snaží různými způsoby vyrovnávat náklady a rozsah systému půjček. I když neexistuje žádný ideální model systému půjček na vzdělávání, lze identifikovat některé základní osvědčené principy v jejich navrhování a v realizaci.

Některé základní principy systémů půjček na vzdělávání:

- Rozšířená oprávněnost (např. pro necelodenní vzdělávání atd.);
 - Flexibilní splácení se zabudovaným zabezpečením příjmu;
 - Spravování specializovanou institucí s odborným know-how;
 - Úroveň subvence podle cílů systému půjček;
 - Zapojení soukromého kapitálu;
 - Zapojení finančních institucí a daňových úřadů do správy půjček, např. do výběru splátek;
 - Synergie s dalšími finančními nástroji a politickými strategiemi;
 - Využití nefinančních opatření (monitorování a evaluace; komunikační a poradenské strategie).
-

Úspěšné systémy půjček na vzdělávání jsou atraktivní pro studenty, nákladově efektivní pro provozování a pomáhají zlepšovat vyhlídky účastníků na získání zaměstnání. Většinou nabízejí příznivé podmínky splácení, jsou provozovány institucí s finančním know-how a jsou spojeny s dalšími programy financování a sdílení nákladů. Rozsáhlé systémy s nízkými státními subvencemi mívají politickou podporu a jsou finančně udržitelné. Systémy podporující rovné příležitosti však mají silnější argument pro vyšší subvence a příznivější přístupové podmínky.

Je možné, že politických cílů spočívajících v povzbuzování k účasti ve vzdělávání a v podpoře rovných příležitostí nelze dosáhnout pomocí jen jednoho systému půjček na vzdělávání. Směs obecných a dobře zaměřených systémů může být lepší cestou k dosažení rovnováhy mezi náklady a rozsahem působnosti.

Anna Konopásková

Pramen:

Loans for learning. Briefing Note, October 2011. 4 p.
http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/9063_en.pdf

Přeloženo z angličtiny s přihlédnutím k francouzské (Emprunter pour apprendre) a německé (Studien- und Ausbildungsdarlehen) verzi.

Poradenství v Polsku

V prosincové příloze Zpravodaje (III/2011) jsme popisovali systém odborného vzdělávání v Polsku na základě publikace, kterou vydal Cedefop u příležitosti polského předsednictví EU. Počet stran přílohy musí být dělitelný čtyřmi tak, aby nezbývaly prázdné stránky. To, co se do přílohy nevešlo, ale nevydalo by na další čtyři stránky, je uvedeno v samostatných článcích v lednovém a únorovém čísle Zpravodaje.

Strategie a opatření

V posledních letech bylo v Polsku vytvořeno profesní poradenství (*poradnictwo i doradztwo zawodowe*) zavedením nových směrnic, vypracováním programů pro vzdělávání poradců, zlepšením národní a evropské spolupráce a použitím fondů z unijních programů.

Prioritami při vytváření profesního poradenství je mimo jiné vybudování informačních zdrojů v dalším vzdělávání a podporování dalšího rozvoje služeb profesního poradenství. Vytváří se též nová forma profesního poradenství – poradenství na dálku.

Profesní poradenství spadá pod dvě ministerstva: školství (*Ministerstwo Edukacji Narodowej*), odpovědné za poskytování poradenských služeb mladým lidem ve škole, a práce (*Ministerstwo Pracy i Spraw Społecznych*), odpovědné za poradenské služby pro dospělé.

Služby profesního poradenství v rámci ministerstva školství jsou poskytovány specializovanými pedagogicko-psychologickými poradnami a školními kariérními středisky (*Szkolne Ośrodki Kariery*). Národní středisko pro podporu odborného a dalšího vzdělávání (*Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej* – KOWEŻiU) pořádá kurzy pro profesní poradce, které zvyšují jejich dovednosti a znalosti, včetně profesního poradenství pro znevýhodněné skupiny, např. pro postižené. Byla spuštěna virtuální platforma pro profesní poradce¹ umožňující snadný přístup k dalšímu odbornému vzdělávání.

Působení veřejných služeb zaměstnanosti v profesním poradenství reguluje zákon z 20. dubna 2004 o podpoře zaměstnanosti a institucí trhu práce. Zákon specifikuje úkoly státu při odstraňování důsledků nezaměstnanosti, podpoře zaměstnanosti a profesní činnosti. Tyto úkoly vykonává 338 okresních úřadů práce a 53 středisek informací a plánování odborné kariéry při regionálních úřadech práce.

Cílové skupiny a realizace poradenství

Mladí lidé

Psychologicko-pedagogické poradny (*poradnie psychologiczno-pedagogiczne*) poskytují pomoc žákům, včetně profesního poradenství, a pomáhají také učitelům a rodičům. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně a na základě dobrovolnosti.

Od roku 2003 jsou zakládána školní kariérní střediska (*Szkolne Ośrodki Kariery*) v *gimnazjach* (ISCED 2) i *szkolach ponadgimnazjalnych* (ISCED 3), která v roce 2010 zaměstnávala více než tisíc poradců na plný úvazek. Tato střediska patří k systému vnitřního kariérního poradenství škol.

Základním úkolem kariérního úřadu (*Biuro Karier*), fungujícího na polských vysokých školách od roku 1993, je pomáhat studentům a absolventům při plánování kariérní dráhy. To znamená:

- pomáhat studentům a absolventům rozeznat vlastní vnitřní schopnosti a radit jim, jak je vědomě využívat při budování kariéry;
- shromažďovat informace o podnicích působících na trhu práce a možnostech uplatnění absolventů různých druhů studia;
- nacházet nabídky zaměstnání pro budoucí absolventy prostřednictvím různých iniciativ, např. ustavováním kontaktů se zaměstnavateli v Polsku a v zahraničí;
- shromažďovat informace o odborných a jazykových kurzech, stipendiích, postgraduálním studiu a studiu v zahraničí.

Dobrovolné pracovní sbory (*Ochotnicze Hufce Pracy* – OHP) jsou státem provozované instituce trhu práce, které mají pomáhat mladým lidem při vstupu do zaměstnání a zabraňovat sociálnímu vylučování. Jejich střediska kariéry mládeže, úřady práce pro mládež i kluby práce poskytují profesní informace a poradenství nejen klientům OHP, ale všem mladým lidem, kteří se chtějí poradit o své budoucí kariéře nebo hledají zaměstnání. V roce 2004 bylo založeno 49 mobilních středisek profesních informací v rámci OHP, které poskytují poradenské služby mladým lidem ve venkovských oblastech.

Dospělí

Okresní úřady práce se zaměřují hlavně na nezaměstnané a ty, kdo hledají práci a nacházejí se v různých stadiích profesní dráhy. Služby profesního poradenství poskytují též (individuální nebo skupinové) rady při volbě kariéry nebo rekvalifikace, při vstupu do zaměstnání nebo změně místa. Nabízejí informace o zaměstnáních a trhu práce, psychologické testy a zdravotní prohlídky. Zaměstnavatelům je poskytována pomoc při

výběru kandidátů na pozice vyžadující specifické duševní či fyzické předpoklady.

Střediska profesních informací a plánování kariéry (*Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej*) při regionálních úřadech práce nabízejí individuální i skupinové poradenství i informace o profesích. Zaměřují se na nezaměstnané a lidi ohrožené nezaměstnaností, zvláště ze znevýhodněných skupin: dlouhodobě nezaměstnaní, hendikepovaní a matky samoživitelky. Nenabízejí pracovní místa, snaží se aktivizovat znevýhodněné skupiny: organizují pracovní kluby, učí sebe prezentaci a aktivní metody hledání zaměstnání.

Na trhu práce působí také soukromé agentury, které poskytují bezplatné služby lidem hledajícím práci, a placené služby zaměstnavatelům, kterým vyhledávají vhodné pracovníky.

Poradenský personál

Poradci v profesním poradenství musí mít vysokoškolské vzdělání, obvykle v oboru pedagogika nebo psychologie. Mnozí z nich absolvovali postgraduální studium v oblasti profesního poradenství. V poradenství pracují většinou ženy.

Resort školství plánuje zvýšit počet profesních poradců tím, že umožní absolvovat příslušné postgraduální studium pro práci ve více než 23 000 *gimnazjalnych* (ISCED 2) a *ponadgimnazjalnych* (ISCED 3) školách. Plánuje se také příprava učitelů v postgraduálním studiu pro práci profesních poradců ve školách – celkový plánovaný počet je 3432 lidí.

Statistiky potvrzují stoupající počet profesních poradců zaměstnaných v sektoru školství a službách zaměstnanosti. V roce 2009 bylo ve školství zaměstnáno přes tisíc poradců a 23 222 působilo ve službách zaměstnanosti. Profesní poradci jsou zaměstnáni také v soukromých agenturách. Zhruba 800 profesních poradců působí ve veřejných službách zaměstnanosti, v okresních úřadech práce a v profesních informačních a plánovacích střediscích.

Práce poradce vyžaduje interdisciplinární znalosti a specifické dovednosti. Profesní poradci by měli mít sociální kompetence (např. specifické osobnostní rysy, postoje a zájmy, které podporují efektivní práci s lidmi) a měli by neustále zlepšovat své odborné znalosti sebezvděláváním a účastí v postgraduálním studium nebo v jiné formě vzdělávání. Měli by mít dobré znalosti profesního poradenství, psychologie, sociologie, pedagogiky, sociální politiky, problémů vzdělávání a trhu práce a úkolů veřejné správy.

AK

¹ <http://moodle.koweziu.edu.pl>

Pramen:

CEDEFOP. *Vocational education and training in Poland : short description. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2011. 66 s. ISBN 978-92-896-0835-0* http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4105_en.pdf
 CEDEFOP. *Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce : charakterystyka ogólna. Luksemburg : Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2011, 2011. 69 s. ISBN 978-92-896-0835-0* http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4105_pl.pdf

Modernizovaná povolání v Německu

Každým rokem se v Německu oznamují změny v učebních řádech (*Ausbildungsordnungen*), které platí pro všechny spolkové země. Loni bylo změněno 17 povolání.

Modernizovaná povolání v oboru tisku a médií:

Technolog médií tisk (*Medientechnologe Druck*), dříve *Drucker*;
 Technolog médií sítotisk (*Medientechnologe Siebdruck*), dříve *Siebdrucker*;

Knihář; knihvazač (*Buchbinder*);

Technolog médií zpracování tisku (*Medientechnologe Druckverarbeitung*) – nové povolání;

Tvůrce médií flexotisk¹ (*Mediengestalter Flexografie*) dříve *Flexograf*;

Technolog obalových prostředků (*Packmitteltechnologie*) dříve *Verpackungsmittelmechaniker*.

K závažným změnám došlo v konstrukčních povoláních. Učební řády pro technického kresliče (*Technische Zeichner*) a technického návrháře (*Technische Produktdesigner*) byly od základu přepracovány a převedeny na povolání **technický návrhář** (*Technische Produktdesigner*) a **plánovač technických systémů** (*Technische Systemplaner*).

Další změněné učební řády:

Oční optik (*Augenoptiker*); Stavitel lodí (*Bootsbauer*); Knihkupec (*Buchhändler*);

Odborník na zpracování kůže (*Fachkraft für Lederverarbeitung*);

Odborník pro nábytkové, kuchyňské a stěhovací služby (*Fachkraft für Möbel-, Küchen- und Umzugsservice*);

Obchodník v lodní dopravě (*Schiffahrtskaufmann*);

Textilní návrhář v řemesle (*Textilgestalter im Handwerk*);

Obchodník v turismu (*Tourismuskauflmann*) či obchodník pro soukromé a služební cesty (*Kaufmann für Privat- und Geschäftsreisen*), dříve *Reiseverkehrskaufmann*.

AK

¹ Flexotisk se vyvinul z gumotisku a z anilinového tisku (název podle typu libových barev s anilinovými barvivy). Pramen: *Technický slovník naučný Praha : Encyklopedický dům, 2002. ISBN 80-86044-18-1*

Pramen: *Ausbildung 2011. 16 modernisierte Berufe. W&B, 2011, Nr. 8-9, S. 71. <http://www.kwb-berufsbildung.de/Ausbildung.22.0.html>*

Profesní příprava v Kazachstánu

V důsledku dynamického rozvoje hospodářství v Kazachstánu vyvstala naléhavá potřeba nově uspořádat a přizpůsobit systém zajišťování profesní kvalifikace odborných sil. Článek popisuje současný vývoj v Kazachstánu a představuje reformní strategii.

Hospodářské změny, trh práce a profesní příprava

Kazašské hospodářství zaznamenalo za posledních 10 let značný hospodářský růst. V letech 2000-2008 rostl reálný hrubý domácí produkt ročně skoro o 10 %. Hospodářský rozmach vedl ke strukturálním změnám na trhu práce. Počet nezaměstnaných klesl z 12,8 % v roce 2000 na 6,2 % v prvním čtvrtletí 2010. S rostoucí diverzifikací hospodářské struktury a usídlením průmyslových oborů špičkové technologie stoupá potřeba kvalifikovanějších odborných sil. Jejich nedostatek je nejmarkantnější v ropném a plynárenském průmyslu, stavebnictví, strojírenství a v oblasti služeb. Od systému odborného vzdělávání se žádá, aby na stoupající poptávku reagoval kvantitativně i kvalitativně.

Klíčové údaje o kazašské profesní přípravě

V současné době se na odborných lyceích nebo kolejích (*college*) vyučuje 149 profesí, které se dále dělí na 217 specializací a jsou stanoveny v *Seznamu (klasifikátoru) učebních oborů řízených státem*.

V roce 2000 se rozlišovalo 307 profesí základní a 390 specializací střední profesní přípravy. Tyto formy vzdělávání však byly většinou příliš specializované, a proto byly zavedeny širší profesní profily.

Začátkem školního roku 2009/10 se na 306 odborných lyceích a 480 kolejích vzdělávalo celkem 610 700 mladých lidí. Ve školním roce 1999/2000) bylo na 278 lyceích a 175 kolejích zapsáno jen 196 400 lidí.

V posledních letech počet absolventů zařízení poskytujících profesní přípravu kryl přibližně 30 až 40 % poptávky. Zbytek doplňovaly zahraniční odborné síly. Začátkem roku 2010 bylo evidováno 6,1 % nezaměstnaných lidí mladších 25 let. V hlavním městě Astana to bylo dokonce 11,8 %. Jde převážně o mladé lidi, kteří mají ukončen 2. stupeň základní školy, dále nestudují, nemají žádnou profesní zkušenost, a proto se

na trhu práce těžko uplatňují. I lidé s ukončeným odborným vzděláním mají často potíže při hledání práce, protože úroveň jejich kvalifikace neodpovídá požadavkům zaměstnavatelů.

◀ Jedna z pozoruhodností Astany

Organizace vzdělávání

Plánované hospodářství v SSSR určovalo mechanismy a strukturu profesní přípravy. Profesní školy byly přiřazeny k podnikům. Profesní přípravu před rokem 1990 financovala hospodářská odvětví a podniky, zařízení profesní přípravy za to vzdělávala pracovníky pro průmysl. S privatizací podniků jejich zájem investovat do vzdělávání značně poklesl. Vztahy mezi vzdělávacími zařízeními a podniky byly většinou zprerthány. To značně snižuje kvalitu vzdělávání. Při převládající školní formě vzdělávání absolventům často chybí znalosti a schopnosti orientované na praxi, zkušenosti a poznatky na nejnovější technické úrovni, na což si zaměstnavatelé často stěžují. Vybavení mnoha profesních škol v důsledku nedostatečného financování zastaralo a je částečně nepoužitelné. Rozdělení žáků podle odborných směrů je nerovnoměrné. Podobně jako ve vysokoškolské oblasti lze vysledovat silnou orientaci studujících kolejí na *módní* profese, tedy právní, ekonomické a duchovědné studijní obory: Ve školním roce 2007/08 bylo podle údajů Ministerstva školství v těchto odborných směrech zapsáno více než 50 % studujících. Nedostatek odborných pracovníků se vyskytuje spíše v technické oblasti.

Struktura orientovaná na školní vzdělávání ovlivňuje postoj mládeže k profesní přípravě. Klasická profesní příprava výrazně ztratila na vážnosti. Ovlivnění *prestížním myšlením* a podporování rodinami usilují mladí lidé o *královskou cestu: škola* ➔ *vysoká škola*. Zájem o vysoké školy je velký, což vede k disproporcím v nabídce pracovních sil. V roce 2008 připadlo na 10 000 obyvatel 126 absolventů VŠ, 24 absolventů základní a 77 střední profesní přípravy.

Státní program rozvoje profesní přípravy

Tyto poměry přiměly vládu, aby se více zaměřila na opomíjenou a podfinancovanou profesní přípravu.

Státní program rozvoje technické a profesní přípravy v Republice Kazachstán na léta 2008 až 2012 schválený

v červenci 2008 představuje v systému profesní přípravy obrat a vzbuzuje velká očekávání.

Úkolem je zmodernizovat systém technické a profesní přípravy tak, aby se zajistilo vzdělávání vysoce kvalifikovaných, konkurenceschopných odborných sil schopných absolvovat další vzdělávání. Klíčovými body jsou otázky kvality a podpora od podniků.

Zvýšení kvality: Toho lze dosáhnout především změnou obsahu vzdělávání. To znamená vypracovat v rámci rozvojového programu 200 nových standardů učebních oborů a nahradit jimi ty, které již nevyhovují současným požadavkům. Nové standardy se zaměřují na vytváření kompetencí a rozšíření praktického podílu až na 50 %. Při tvorbě standardů je nutná úzká spolupráce s podniky.

Zapojení soukromé hospodářské sféry: Soukromá sféra se dosud do plánování a provádění profesní přípravy systematicky nezapojovala. Příklady úspěšných partnerství mezi zařízeními profesní přípravy a podniky sice existují, tato praxe však není celoplošná. Většina malých a středních podniků spíše jen pasívně využívá kvalifikace dostupné na trhu práce, než by aktivně působila v procesu vzdělávání. Velké podniky si budují vlastní vzdělávací centra.

Prizpůsobením nabídky vzdělávání podle poptávky hospodářské sféry má dojít také ke změně myšlení v podnicích. Stát apeluje na jejich zodpovědnost za rozvoj dorostu odborných sil a očekává, že budou nejen více investovat do základní profesní přípravy a dalšího vzdělávání, nýbrž že se budou také podílet na formulování obsahu státních vzdělávacích standardů, na tvorbě učebních plánů a programů a na zkoušení.

První důležitý krok ke spolupráci byl učiněn v srpnu 2008 podpisem *Smlouvy k otázkám vzdělávání konkurenceschopných národních odborných sil* mezi ministerstvem školství, ministerstvem práce a Zastřešovací svazem podniků Kazachstánu.

Další kroky

S programem rozvoje profesní přípravy byly v Kazachstánu zahájeny důležité reformy. Za účasti zaměstnavatelů se dosud zavedlo přibližně 170 nových vzdělávacích programů. Staví se nová vzdělávací zařízení, vznikla čtyři nadregionální střediska pro vzdělávání a další vzdělávání. Značné sumy proudí do základní sanace a oprav. Jen za poslední dva roky se financování profesní přípravy zvýšilo o 39,5 %. Při vládě byla vytvořena Národní rada pro rozvoj technického a odborného vzdělávání a vzdělávání personálu.

Byly zaznamenány první úspěchy, ještě však nebyly odstraněny všechny nedostatky. Je třeba upřesnit zákonné podklady, vytvořit mechanismy pro spolupráci sociálních partnerů a zmodernizovat řídicí mechanismy. Dalším cílem je národní rámec kvalifikací. Uskutečňování rozvojového programu vyžaduje personální kapacity – a to na různých úrovních, od managementu až po výzkum a vzdělávání.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Berufliche Bildung in Kasachstan im Kontext der wirtschaftlichen Entwicklung. Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2010, Nr. 5, S. 51-52.

Kultura sociálních kompetencí

V současné době se hodně mluví o důležitosti osvojení si tzv. *soft skills*¹ neboli *sociálních kompetencí* pro úspěšný profesní život. Článek z německého časopisu podrobně rozebírá druhy sociálních kompetencí, jejich charakteristiky a použití v osobním i pracovním životě.

Sociální kompetence lze rozdělit do tří dílčích oblastí:

- kompetence sebeuvědomění²;
- komunikační kompetence;
- kompetence ke spolupráci.

Kompetence sebeuvědomění

Rozvoj osobnosti je nejdříve zaměřován na to, aby si jednotlivec uvědomoval sám sebe. Stále se nachází v napětí mezi sebehodnocením a tím, jak ho vnímají jiní. Člověk potřebuje pro budování nezaměnitelného Já pochopit sám sebe, což ho do jisté míry činí nezávis-

lým na hodnocení jiných. Sebeuvědomění spočívá na třech podřízených kompetencích: sebeorganizaci, sebeřízení³ a odpovědnosti za své jednání. Tyto podřízené kompetence vymezují kompetenci sebeuvědomění a jsou doplňovány učebními strategiemi a učebními a pracovními technikami.

Sebeorganizace obsahuje dovednost organizovat si čas a hospodařit s ním. Příkladem je: umět si sám stanovit cíle, reálně odhadovat, které úkoly lze zvládnout, avšak přijímat i obtížné úkoly jako výzvy.

Sebeřízení vyžaduje určitou míru disciplíny, reflektované sebeovládání, dovednost plánovat a plány dodržovat, umět vycházet vstříc druhým, domluvit se s nimi a udržovat kontakty.

Odpovědnost za své jednání znamená pochopit, že člověk je sám za sebe zodpovědný a nemůže v případě neúspěchu stále hledat vinu u jiných.

Komunikační kompetence

Kompetence patřící do této skupiny jsou opravdu náročné. Následující výroky mohou pomoci při jejich utváření:

- Důstojnost člověka je nedotknutelná. Při mezilidské komunikaci je třeba na to myslet.
- Komunikování je určováno předběžnou vzájemnou důvěrou.
- Svobodné rozvíjení osobnosti lze zajistit pouze tehdy, když se svoboda váže na řád.
- Ideál mezilidské komunikace se vyjadřuje symetrií komunikačního modu: vzájemnost a rovnost.
- Úcta k ostatním zakazuje zraňování, urážení, kompromitování, zlehčování vážnosti.

Dodržet tyto zásady v běžném životě je těžké, avšak sociálnímu chování se lze naučit! Mezilidská komunikace je obtížná, protože ve hře není jen rozum, nýbrž i emoce, a rozdíly v postavení znesnadňují symetrickou komunikaci.

Kompetence ke spolupráci

Spolupráce mezi lidmi má tři úrovně:

Vlastní pracovní úroveň, na které se sledují určité úkoly (vyrobit produkt, analyzovat text, vypracovat dokumentaci) společně i při dělbě práce. Je třeba ujasnit cíl práce, způsob postupu, dělbu práce, dohody týkající se práce, časový rozvrh a způsob prezentace.

Komunikační úroveň, na které se ujasňuje a dohazuje najímání pracovníků, dohody, převzetí práce a koordinace.

Skupinově dynamická úroveň, protože spolupráce se nezakládá jen na znalostech a dovednostech, nýbrž je určována i stanovisky, stavy, pocity (souhlas, nadšení či odpor a opozice) a proto vyžaduje stálou pozornost.

Dovednosti potřebné na *pracovní úrovni* jsou:

- Seznamovací praxe;
- Plánování (mentální mapy a jiné techniky);
- Časový management (organizovat pracovní dobu);
- Posouvat dopředu provádění práce;
- Zjišťovat předběžné výsledky (koordinační úkoly);
- Ozřejmit celkový výsledek;
- Přípravovat prezentace (koláže, PowerPoint a další).

Pro *komunikační úroveň* jsou důležité:

- Přípravenost uznávat druhé lidi a jejich myšlenky;
- Přípravenost ke kompromisům;

- Projevit kreativitu a angažovanost;
- Kooperativně vnímat strukturující a vedoucí funkce;
- Kritiku vyjadřovat konstruktivně tak, aby posouvala věci kupředu;
- Zdůrazňovat společné věci před rozdílnostmi;
- Rozvíjet identifikaci se skupinou a její prací;
- Zastávat cíl, sledovat čas, ozřejmovat výsledek.

Skupinově dynamická úroveň se vytváří téměř sama od sebe. Nesmí se však rozvíjet příliš divoce. Proto je na této úrovni důležité:

- Umět přebírat jiné perspektivy;
- Umět vnímat pocity a obranné chování druhých;
- Umět akceptovat jiné názory;
- Budovat důvěru;
- Rozeznat a řešit konflikty;
- Usilovat o kompromisy a konsensus;
- Rozeznat a reagovat na klimatické poruchy;
- Umět vyměnit pracovní úroveň za úroveň vztahů;
- Umět kultivovat vztahy (organizovat neformální setkání, praktikovat uvolňovací cvičení);
- Zakládat upevňovací body pro nové porozumění.

V podstatě se jedná o vitalizaci dříve uvedených komunikačních kompetencí.

Stručná bilance

Základním sdělením článku je to, že tzv. *hard skills* („tvrdé“ kompetence) je možné úspěšně uplatnit jen ve spojení s výše popsány *soft skills* („měkkými“ neboli sociálními kompetencemi). To je funkční aspekt. Pro pracovníky je však stejně důležité vytvoření pracovního prostředí s rozvinutou kulturou mezilidských vztahů, v němž se projevuje vzájemný respekt.

Přeložila Jana Šatopletová

Upraveno a kráceno. Originál je (jako vždy) k dispozici v knihovně.

¹ Pro překlad termínu *soft skills* do češtiny viz *Jak měkké jsou soft skills? Zpravodaj*, 2008, č. 5, s. 3.

² *Sebeuvědomění – uvědomování si vlastní osobnosti a individuality; dobrá znalost sebe samého a svých vlastností, pocitů a chování i svých možností [VPS]*

³ *Sebeřízení – sledování vlastního chování a používání technik, které je usměrňují [VPS]*

Prameny:

Bönsch, Manfred. *Die Kultur der „soft skills“*. *Wirtschaft und Berufserziehung*, 2011, Nr. 1, S. 15-18.

Hartl, Pavel, Hartlová, Helena. *Velký psychologický slovník [VPS]*. 4. vyd. Praha : Portál, 2010. 797 s.

ISBN 978-80-7367-686-5.

Povinná docházka v (profesních) školách

Povinná docházka v Německu není vzhledem k spolkové struktuře řízena celostátně. Článek se snaží zasadit povinnou školní docházku do německého právního systému.

Povinná školní docházka pro všechny?

Mladí lidé, kteří začínají profesní přípravu, v minulých letech značně *zestárli*. Od začátku 90. let stoupl průměrný věk učňů s nově uzavřenou učební smlouvou z 18,5 let (v roce 1993) na 19,7 let v roce 2008. Stoupající průměrný věk s sebou přináší otázky o povinné školní docházce plnoletých učňů, především pokud jde o povinnost navštěvovat profesní školu (*Berufsschule*). Ty však nelze hodnotit bez vztahu ke všeobecné povinné školní docházce.

Povinná docházka v profesní škole při učebním poměru

Země	Délka povinné docházky v profesní škole
Berlín, Brémy, Hesensko, Dolní Sasko, Sasko-Anhaltsko, Šlesvicko-Holštýnsko	Po dobu učebního poměru
Bádensko-Württembersko, Meklenbursko-Přední Pomořany, Porýní-Falc, Sasko	Po dobu učebního poměru, pokud vzdělávání začalo před koncem povinné školní docházky v profesní škole
Braniborsko, Severní Porýní-Vestfálsko	Po dobu učebního poměru, pokud vzdělávání začalo před dosažením věku 21 let
Hamburk	Po dobu učebního poměru; povinnost končí 11 let po začátku všeobecné povinné školní docházky nebo na konci školního roku, kdy učen dosáhne věku 18 let
Bavorsko, Durynsko	Pro učně do konce školního roku, v němž dosáhne věku 21 let
Sársko	Po dobu učebního poměru, nejpozději do dosažení věku 21 let

Plnění povinné školní docházky

Povinná školní docházka v Německu není celostátně upravena. V ústavě se nachází pouze státní pověření výchovou v čl. 7 odst. 1. Na základě kulturní svrchovanosti zemí jsou další úpravy věcí zemí. Spolkové země stanovily povinnou školní docházku částečně v zemských ústavách a také ve svých školských zákonech. Ta se liší dobou i obsahem. Všeobecná povinná školní docházka se dělí na povinnou docházku v celodenních školách (primární stupeň a sekundární stupeň I), a v profesních školách. V podstatě lze říci, že všeobecná povinná školní docházka trvá až do plnoletosti.

Pouze spolková země Berlín nemá žádnou právní úpravu povinné docházky pro profesní školy u nezletilých bez učebního poměru, a proto také žádnou stanovenou dobu pro všeobecnou povinnou školní docház-

ku (*allgemeine Schulpflicht*). Podle znění zákona proto u profesních škol pro tyto osoby povinná školní docházka neexistuje. Naproti tomu účastníci veřejně podporovaných kurzů přípravy na profesi mladší 20 let jsou povinni navštěvovat profesní školu. V zemích, kde je pro učně povinná docházka v profesních školách vázána na dosažení věkové hranice, existuje zpravidla oprávnění k přístupu do profesní školy nad tuto hranici, protože osoby v učebním poměru jsou oprávněny k návštěvě profesní školy nezávisle na věku.

Povinná školní docházka po ukončení sekundárního stupně I je až do plnoletosti podle jednotlivých zemských školských zákonů uzpůsobena poněkud rozdílně. Zevšeobecnit to lze jen potud, že na sekundární stupeň I navazuje sekundární stupeň II, což mladý člověk školou povinný podle zákonného vzoru plní tím, že navštěvuje profesní školu. Přirozeně průběžně existuje možnost, že navštěvování profesní školy nahradí navštěvováním dále vedoucí školy, například gymnázia. Mladí školou povinní lidé bez učebního poměru mohou plnit svoji povinnou školní docházku rovněž různým způsobem. Například § 22 odst. 4-8 školského zákona Severního Porýní-Vestfálska uvádí formy profesní orientace s celodenním vyučováním, které mohou být spojeny se získáním absolutoria hlavní školy.

Každý školský zákon má kromě toho úpravy týkající se přerušování povinné školní docházky. To obvykle způsobují sociální důvody (mateřská dovolená, civilní služba nebo dobrovolný sociální rok), ale také jiná profesní příprava nebo navštěvování vysoké školy.

Důsledky porušení povinné školní docházky

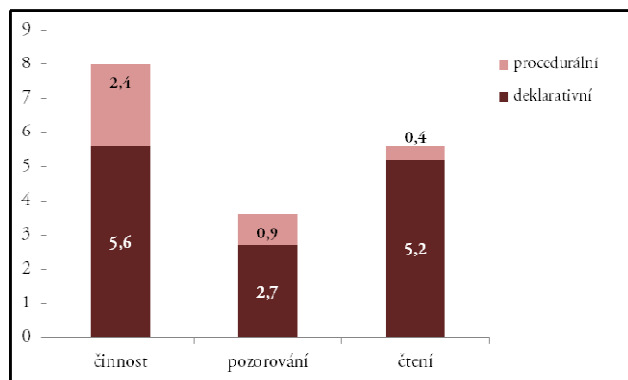
Sledování povinné školní docházky náleží podle školských zákonů týkajících se povinné docházky do celodenních škol zpravidla rodičům, u žáků profesních škol také učitelům nebo zaměstnavatelům. Při porušení povinné školní docházky jsou přípustná různá donucovací opatření, zvláště nucené přivedení školou povinného a uložení peněžité pokuty osobám s povinností dohledu. Na základě zásady relativity mají těmto opatřením nejprve předcházet mírnější prostředky také ze strany škol a školských úřadů.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Vossenkuhl, Andreas. (*Berufs-*)*Schulpflicht in Deutschland*. BWP, 2010, Nr. 6, S. 53-54.

Je činnost lepší než pozorování nebo čtení?

Výsledky empirické kvantitativní studie.

Experiment jako efektivní způsob vyučování

Předpokládá se, že učební účinnost technických a přírodovědných experimentů souvisí s tím, že žáci experimenty sami provádějí namísto toho, aby je jen pozorovali nebo si četli jejich popis. Výsledky výzkumů, které by to potvrzovaly, však téměř neexistují. To se snažila napravit studie, zjišťující odpovědi na otázky:

- Je získávání znalostí závislé na míře činnosti při provádění technických experimentů?
- Rozvíjejí se deklarativní znalosti nezávisle na míře činnosti při provádění technických experimentů?
- Rozvíjejí se procedurální znalosti v závislosti na míře činnosti při provádění technických experimentů?

Podle cílů studie se evidovala jako nezávislá proměnná míra činnostních operací (činit, pozorovat, číst a kontrolní podmínka), které lze při technických experimentech provádět, a jako závislá proměnná se evidovalo získávání deklarativních a procedurálních znalostí. Doplnkově se shromažďovaly kontrolní proměnné.

Návrh výzkumu umožňuje diagnostikovanou změnu ve znalostních oblastech vztahovat pouze na činnostní operace, provedené během technických experimentů. To se uskutečnilo pomocí tří činnostních operací (činnost, pozorování, čtení), kde se míra činnostních operací během zpracování technických experimentů systematicky mění. Testovanou skupinou byli žáci 9. – 11. tříd souborných středních škol (*Gesamtschulen*), reálných škol (*Realschulen*) a gymnázií s vyučovacím předmětem technika.

Znalostní test byl vytvořen specificky pro danou oblast. Obsah testu zahrnuje znalosti z prováděného experimentu s 26 úkoly: úkoly z více vyučovacích předmětů, volitelné úkoly, úkoly přiřazování, přeřazování a doplňování. Vykazuje horizontální diferenciaci znalostí. Test se skládá z deklarativní (54 %) a procedurální (46 %) části, což umožňuje zachytit učební přírůstek v obou znalostních oblastech ve stejné míře.

Výsledky studie

Bylo analyzováno 45 platných výsledků testů žáků souborné střední školy (věk 15-19 let). Pro analýzu byly použity střední hodnoty učebních přírůstků.

Výsledky testu ukazují, že ve všech třech skupinách (*činnost; pozorování; čtení*) existuje významný učební přírůstek, který potvrzuje učební účinnost technického experimentu. Největšího učebního přírůstku (deklarativního a procedurálního) dosáhla *skupina činnost*. *Skupina pozorování* zaostala za *skupinou čtení*.

Procedurální učební přírůstek byl nečekaně malý. I zde dosáhla *skupina činnost* největšího učebního přírůstku. Porovnání středních hodnot skupin ukazuje, že *skupina činnost* se od ostatních skupin výrazně liší.

Oproti očekávání se deklarativní znalosti rozvíjejí ve všech skupinách více než procedurální. Významné rozdíly deklarativního učebního přírůstku mezi skupinami nepotvrzují domněnku, že rozvoj deklarativních znalostí je nezávislý na míře činnostních operací.

Význam výsledků pro vyučovací praxi

Jednoznačně se potvrzuje předpoklad, že samostatně prováděné experimenty (*skupina činnost*) mají vysokou učební hodnotu pro získávání procedurálních i deklarativních znalostí. Proto je třeba při technickém vyučování přiznat samostatně prováděným experimentům vysokou hodnotu. Celkově malý učební přírůstek v procedurální oblasti může ukazovat na to, že pro rozvoj těchto znalostí jsou během provádění experimentů nutné strukturované pomocné pozice (nápořevdy).

Pozorujeme-li učební přírůstky obou druhů znalostí odděleně, rýsuje se zajímavá tendence v deklarativní oblasti. Na první pohled se i zde potvrzen předpoklad, že *činnost* je lepší než *pozorování* nebo *čtení*. Srovnáme-li rozvoj deklarativních znalostí *skupiny činnost* se *skupinou čtení*, ukazuje se, že probíhá téměř stejně. Podle toho čtené seznámení se s technickými experimenty v učebnici (*skupina čtení*) představuje téměř stejně vhodnou alternativu pro deklarativní nabývání znalostí jako samostatně provedený experiment. Naproti tomu se jako nejméně vhodné pro učení pojmů a faktů (např. vzorců) projevilo pozorování technických experimentů (*skupina pozorování*), jak tomu v praxi často ve formě experimentů demonstrovaných učiteli dochází.

Preložila Jana Šatopletová

Pramen: Fletcher, Stefan und Walker Felix. Ist handeln wirklich besser als beobachten oder lesen? Berufsbildung, 2010, Nr. 126, S. 33-36.

Co nového v časopisech

Formation Emploi

MOUREAU, Nathalie et SAGOT-DUVAUROUX, Dominique.

La relation formation / carrières artistique : le paradoxe des mondes de l'art. [Vztah uměleckého vzdělání / kariéry : paradox uměleckého světa.]

Formation Emploi, No. 116 (2011), p. 35-49, 3 tab., 1 obr., lit. 34.

Historie umění od začátku 20. století usiluje o oddělení statusu umělců s titulem a těch, kdo mají praktické znalosti v daném výtvarném umění (kreslířství, malířství, sochařství), podle míry originality v přístupu k tvorbě. Přesto se umělecké školy (*écoles de beaux arts*) ještě dnes jeví jako nepominutelná cesta k umělecké kariéře na trhu se současným uměním. Zároveň s tím, že se zvládnutí uměleckého know-how (*savoir faire*) jeví jako hlavní kritérium hodnocení kvality ve světě klasického umění předepisované tradicí, umělci jsou často samouci. Článek vysvětluje tento paradox tím, že dává do pořádku souvislosti, které spojují umělecké konvence, možnosti dosažení proslulosti a vzdělávání. Je založen na výsledcích dotazování, kterého se zúčastnilo 134 aktérů ze současné umělecké scény a 69 výtvarníků.

MOYSAN-LOUAZEL, Anne.

Les marchés du travail et de la formation : entre singularités et proximités : le cas du collaborateur social de cabinet d'expertise comptable et d'une licence professionnelle. [Trh práce a vzdělávání: mezi zvládnutím a blízkostí. Příklad sociálního pracovníka kanceláře účetní expertizy a profesního licenciátu¹.]

Formation Emploi, No. 116 (2011), p. 19-33, 1 obr., 1 tab., lit. 14.

Role blízkosti v účinnosti spojení mezi nabídkou a poptávkou na lokálním trhu práce a ve vytváření profesních licenciátů je známá. Říká se také, že „neobvyklost“ určitých trhů vyžaduje zvláštní koordinační opatření. V článku chceme jasně ukázat význam této dvojí teoretické perspektivy pro pochopení otázky dynamiky koordinačních opatření na trhu práce a vzdělávání. Za tímto účelem se zajímáme hlavně o nedávné vytvoření a vývoj profesního licenciátu „Asistent mzdové a personální správy“. Ukazujeme vývoj specifčnosti tohoto vzdělávání a blízkosti forem, které jsou k dispozici aktérům.

¹ *Profesní licenciát ve Francii. Zpravodaj, 2002, č. 7-8, s. 12-13.*

ERHEL, Christine.

La coordination européenne des politiques de l'emploi : un essoufflement depuis 2005? [Evropská koordinace politiky zaměstnanosti: ztráta inspirace od roku 2005?]

Formation Emploi, No. 116 (2011), p. 5-18, lit. 27.

V roce 2005 byla procedura koordinace politiky zaměstnanosti na úrovni EU předmětem reformy v rámci „oživení“ Lisabonské strategie. Předpokládá se, že účinky této evropské správy zaměstnanosti jsou především institucionální a kognitivní povahy. Článek analyzuje transformaci použití Evropské strategie zaměstnanosti (*Stratégie Européenne pour l'Emploi – SEE*) v období, které následovalo po těchto reformách. Empirická analýza je založena na francouzské případové studii a na důkazech o oslabení sféry práce a zaměstnanosti ve prospěch ekonomiky. Účinky kognitivní harmonizace prostřednictvím SEE se potvrdily, avšak zůstávají postupně, bez zrychlení po roce 2005.

LEVENÉ, Thérèse.

Les politiques d'insertion : quelle pertinence pour les „inemployables“? [Politika začleňování: jaký má význam pro „nezaměstnatelné“?]

Formation Emploi, No. 116 (2011), p. 51-67, 2 tab., lit. 32.

Začleňování se nejprve probíralo z hlediska vzdělávání, nyní veřejná politika podporuje hlavně iniciativy začleňování do ekonomiky. Nezaměstnanost je připisována „nezaměstnatelnosti“ lidí a snahy o začleňování mají za úkol zlepšit profesní atraktivitu nezaměstnaných. Jaká náprava se navrhuje „nezaměstnatelným“? Na základě ankety provedené v severovýchodní části Francie u dospělých s potížemi se psaním, zapsaných v opatření profesního (znovu) začleňování se uspořádaly jejich charakteristiky a očekávání a byla zjišťována vhodnost nabídky začleňování podle vývoje jejich zaměstnatelnosti.

Bref du Céreq

BORRAS, Isabelle.

Le tutorat à l'université : Peut-on forcer les étudiants à la réussite ? [Tutorské vedení na univerzitě. Může přimět studenty k úspěchu?]

Bref du Céreq, No. 290 (2011), p. 1-4, 1 graf.

Tutorát přitahuje málo studentů a ještě méně těch zranitelných. Jeho organizace a kvalita se určitě může ještě zlepšit. To je však především otázka zaměření na studenty a nepovinný charakter tutorátu, o němž je třeba diskutovat. Tutorát i v případě, že je zaměřený a povinný, není sám o sobě všelékem. V článku jsou zkoumány i jiné cesty pomoci k úspěchu.

EPIPHANE, Dominique et JUGNOT, Stéphane.

Harmoniser les mesures de l'insertion des diplômés du supérieur. [Harmonizovat opatření pro začleňování diplomovaných absolventů vysokých škol.]

Bref du Céreq, No. 291 (2011), p. 1-4, 2 tab.

Seznamy významných studentů univerzit a jejich umístování – nikdy nebylo začleňování studentů tolik zkoumáno. Avšak způsoby výpočtů a tedy i výsledků se liší podle instituce, která produkuje údaje. Aby lépe vedly potenciální uživatele a rozhodující činitele, je nezbytné zavést koordinované opatření respektující dobré praktické zkušenosti.

Francouzský časopis *Formation Emploi* jsme z úsporných důvodů přestali odebrat. Záznamy (všech) čtyř článků z čísla 116/2011 jsou proto poslední, s nimiž se v této rubrice setkáváte.

Nové knihy v knihovně

CEDEFOP.

Empowering the young of Europe to meet labour market challenges : findings from study visits 2009/10. [Dodat evropské mládeži sebevědomí, aby se dokázala uplatnit na trhu práce. Výsledky studijních pobytů 2009/10.]

Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2011. 101 s. ISBN 978-92-896-0853-4 Sg. 5393

Z obsahu: Formy a cesty flexibilního vzdělávání; Usnadnění přechodu mladých lidí ze vzdělávání na trh práce; Podnikatelské dovednosti a kompetence pro mladé lidi.

EURYDICE.

Mathematics Education in Europe : common challenges and national policies. [Vyučování matematice v Evropě. Společné úkoly a národní koncepce.] Brussels : EURYDICE, 2011. 178 s. ISBN 978-92-9201-221-2 N 5394

Z obsahu: výsledky mezinárodních šetření; kurikulum matematiky; vyučovací metody; organizace práce ve třídě; hodnocení v matematice; podpora slabších žáků; zlepšení motivace žáků; vzdělávání a profesionální rozvoj učitelů matematiky.

EURYDICE.

Science Education in Europe : national policies, practices and research. [Vyučování přírodním vědám v Evropě. Národní koncepce, praxe a výzkum.] Brussels : EURYDICE, 2011. 160 s. ISBN 978-92-9201-218-2 Sg. 5395

Z obsahu: výsledky mezinárodních šetření; podpora přírodovědného vyučování; uspořádání a obsah kurikula; hodnocení žáků v přírodovědných předmětech; zlepšování vzdělávání učitelů přírodovědných předmětů.

SZEBESTOVÁ, Zdeňka a kol.

Průřezová témata ve výuce žáků odborných škol. 1. díl, Občan v demokratické společnosti, Informační a komunikační technologie. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2012. 88 s. ISBN 978-80-87063-39-2 Sg. 5397

Rodina i škola by měla žáky učít, že svoboda nikoho z nás není bezbřehá, že má své meze, svá pravidla uplatňování a že vždy je třeba myslet na to, že jsou tu i jiní lidé, mají také svá práva a svobody a je třeba s nimi umět žít, korigovat své nároky právě ohledy na ostatní a v celospolečenském zájmu. Maria Bezchlebová

Průřezová témata ve výuce žáků odborných škol. 2. díl, Člověk a životní prostředí, Člověk a svět práce. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2012. 96 s. Sg. 5398

ZELINKOVÁ, Olga.

Poruchy učení : dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, ADHD. 11. vyd. Praha : Portál, 2009. 263 s. ISBN 978-80-7367-514-1 Sg. 5362

Uvolňovací cviky i průpravné cviky pro nácvik jednotlivých písmen provádíme vždy několikrát. Cílem není přesné obtahování tvarů nebo přesné napodobování, ale plynulost a rytmus pohybů.

MILKOVICH, George T. a BOUDREAU, John W.

Řízení lidských zdrojů.

Praha : Grada, 1993. 930 s. ISBN 80-85623-29-3 Sg. 5361

Při výchově učňů se prolíná výcvik na pracovištích se školením v učebních zařízeních. Vyžaduje spolupráci mezi zaměstnavatelem, školami, odbory a vládními úřady (které pravidelně dotují učňovské školství a stanovují pro něj normy).

MIZUNO, Shigeru.

Řízení jakosti. Praha : Victoria Publishing, 1993. 301 s. Název originálu: *Company – Wide total quality control* ISBN 80-85605-38-4 Sg. 5360

Špatný systém podléhá systémové chybě, protože obsahuje vadné prvky. Dobrý systém podléhá pouze chybě člověka.

BARNET, Vladimír a kol.

Ruština pro pokročilé. 4., upr. vyd. Praha : Leda, 2003. 384 s. ISBN 80-7335-013-0 Sg. 5359

ONDRÁČKOVÁ, Jana.

Průvodce teenagera životem v demokratické a občanské společnosti. Praha : Portál, 2001. 79 s.

ISBN 80-238-7447-0 Sg. 5355

Hospodářství v demokratickém státě funguje na tržním základě, tedy na základě nabídky a poptávky. Je-li tato rovnováha narušena, dochází k potížím, posléze ke krizi hospodářství. Podniky se zavírají, nezaměstnanost stoupá. Určitá míra nezaměstnanosti je vždy projevem tržního hospodářství. Nesmí však být velická. Trh sám o sobě všechny problémy nevyřeší, a proto musí leckdy zasahovat stát, který vymezuje pravidla chování na trhu.

LEA, Stephen E.G., TARPY, Roger M. a WEBLEY, Paul.

Psychologie ekonomického chování. Praha : Grada, 1994. 820 s. ISBN 80-85623-93-5 Sg. 5357

... pracovní doba u svobodných povolání, vyšších státních úředníků, univerzitních učitelů a lékařů má zvyšující se tendenci. To je zvláště závažné vzhledem k tomu, že tyto skupiny pracovníků nejsou honorovány za přesčasové hodiny, takže jejich prodloužená pracovní doba nemůže být připisována úsilí udržet si standardní diferenciaci v platech, která však má dlouhodobě klesající tendenci. Scitovskí vyslovuje názor, že vyšší možnost seberealizace v povoláních tohoto typu je sledována uspokojivější než vlastní potřeba.

KROUPA, Mikuláš, editor.

My jsme to nevzdali – příběhy 20. století = We did not give it up – stories of the 20th century. 1. vyd. Praha : Post Bellum, 2009. 269 s. ISBN 978-80-87211-30-4 Sg. 5371

Mnozí z aktérů věřili, že autoritativní komunistický způsob vládnutí se chýlí ke svému konci a pod vedením KSČ bude v zemi nastolen tzv. socialismus s lidskou tváří. V březnu abdikoval prezident republiky a odpůrce reform Antonín Novotný (1904-1975), nahradil jej gen. Ludvík Svoboda (1895-1979), válečný hrdina těšící se široké podpoře občanů.

BEMELMANS-VIDEC, Marie-Louise, LONSDALE, Jeremy and PERRIN, Burt eds.

Making accountability work : dilemmas for evaluation and for audit. New Brunswick : Transaction Publishers, 2007. 272 s. (Comparative policy evaluation ; Vol. 14)

ISBN 978-0-7658-0399-3

Sg. 5354

Accountability is basic to responsible and effective public sector management – and to democracy. This book has affirmed the relevance of the two elements of accountability: rendering of an account, and holding to account. Yet we have noted the paradox: despite more resources and attention devoted to accountability activities, the public, nevertheless, often senses that government is less and less accountable.

BAUMAN, Zygmunt.

Myslet sociologicky : netradiční uvedení do sociologie. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1996. 233 s. (Studijní texty). Název originálu: *Thinking Sociologically* ISBN 80-85850-14-1

Sg. 5366

Sociologie nachází ve svém vztahu ke zdravému rozumu (k tomuto bohatému, i když neuspořádanému, nesystematické-

mu a často neartikulovanému a nevylovitelnému vědění, jehož využíváme ke zvládnutí každodenních záležitostí našeho života) plno – pravděpodobně více, než je tomu u jiných vědeckých oborů – problémů směrodatných pro její postavení a praxi.

Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny. 2., upr. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1994. 116 s. (Sociologické pojmosloví ; Sv. 1) ISBN 80-85850-03-6

Sg. 5368

Deprivace relativní ... koncept ... kterým se rozumí stav, kdy člověk hodnotí svou životní situaci jako nepříznivou ve srovnání se životní situací jiných lidí nebo skupin. D.r. může být vyvolána referencí na životní standardy jiné referenční skupiny nebo jedinců uvnitř téže členské skupiny.

WALTHER, Lutz

Angličtina : kompletní gramatika. 1. vyd. Praha : Grada, 2012. 303 s. Název originálu: *Standardgrammatik Englisch* ISBN 978-80-247-3782-9

Sg. 5358

Nemějte strach z chyb! Cílem není ani jednou se nezmyšlit, ale odhalit chyby, kterých jste se již dopustili. Jen ten, kdo zpětně objeví svou chybu, se jí může přístě vyvarovat.

Zajímavé internetové adresy

Evropská unie pro školáky

A nejen pro ně, protože vedle koutku pro děti je tu i koutek pro učitele. Na stránkách jsou různé hry a kvízy, plné informací o Evropě. V rubrice „jednotlivé země“ je každá ze zemí přiblížena dvěma symboly. Můžete hádat nebo se podívat, co či kdo symbolizuje Českou republiku vedle Karlova mostu. Dánsko např. ukazuje známou sochu mořské víly a statného vikingského bojovníka. <http://europa.eu/kids-corner/>

Herzlich Willkommen beim Europapuzzle!

Vítejte u evropského puzzlu!

Německé stránky nabízejí podobnou zábavu. Vpravo jsou jednotlivé evropské státy a vlevo bílá místa, jen sem tam narušená zeměmi, které ještě v EU nejsou. Podaří-li se vám umístit všechny země tam, kam patří (pomocí myši je přetáhnete do mapy, zahraje vám program hymnu Evropské unie.

http://www.bpb.de/fsd/europapuzzle/puzzle_flash1.html

Obraz proslulých i nechvalně známých osobností světa

Na obrázku je jen výřez z tohoto obrazu. Sigmunda Freuda asi poznáte, a pokud budete mít problémy s jeho sousedem, pak vězte, že obraz je interaktivní a je připojen na wikipedii, kde se dozvíte všechno.

<http://www.frizou.org/divers/10/18-qui-est-personnage/index.html>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, <http://www.nuov.cz/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici>

Redaktorka: Anna Konopásková, anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133, fax 274 863 380.